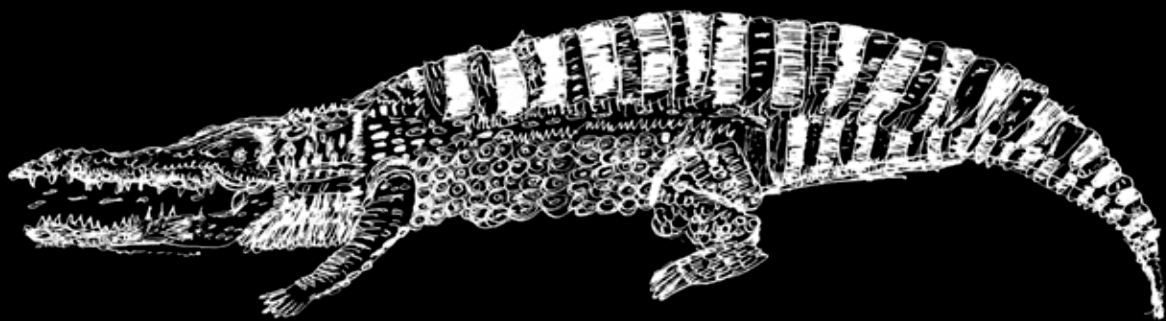

Bram Demunter

Bram Demunter

Ancient alligator swimming from the sea to the river

2 September - 9 October 2021

Tim Van Laere Gallery

Wanneer je het universum van Bram Demunter betreedt, word je overspoeld door een bevreemdend gevoel. Zijn werken voelen vernieuwend maar tegelijkertijd vertrouwd. Zowel met zijn keuze van onderwerpen als met de manier waarop hij die onderwerpen weergeeft, daagt hij ons collectief geheugen uit en neemt hij ons mee door zijn epos via een picturale werkelijkheid die diep verknoopt is met de literaire wereld. Dat deze elementen intrinsiek met elkaar verbonden zijn in het oeuvre van Demunter wordt in dit boek ook nog benadrukt door de publicatie van de tekst van Demunter zelf.

“Alles bestaat naast elkaar en dat mag ook zo getoond worden.” Met deze zin beschrijft Demunter zelf zijn werken. Een zin die op een gelijkaardige manier ook al werd uitgesproken over het literaire werk van Gustave Flaubert, die volgens Jacques Rancière aan het begin stond van een literaire traditie die stelt dat alles gelijk is en alles onderwerp van de kunst kan zijn. Rancière schrijft hierover: “Dat de mimetische orde is uiteengevallen, wil nog niet zeggen dat de kunsten sinds de negentiende eeuw ‘zomaar wat’ doen en evenmin dat ze zich in volledige vrijheid werpen op het veroveren van de mogelijkheden van hun eigen medium. Een medium is geen specifiek middel of materiaal. Het is een vlak waarop een conversie plaatsvindt: een vlak van gelijkwaardigheid tussen de manieren van doen van de verschillende kunsten, een ideële ruimte waar een koppeling ontstaat tussen die manieren van doen en vormen van zichtbaarheid en kenbaarheid die bepalen op welke wijze ze kunnen worden gezien en gedacht. Het uiteenvallen van het representatieve regime definieert geen eindelijk hervonden essentie van de kunst die haar weer in zichzelf doet verkeren. Ze definieert een esthetisch regime van de kunsten, een andere koppeling tussen praktijken, vormen van zichtbaarheid en methoden van kenbaarheid. De toetreding van de schilderkunst tot dit nieuwe regime is niet het gevolg van een afwijzing van de figuratie of van een revolutie in de schilderpraktijk. Ze is in de eerste plaats het gevolg van een andere kijk op de schilderkunst uit het verleden.”

Deze andere kijk op de schilderkunst laat Demunter toe om verschillende stijlen en technieken in zijn werken te combineren. Zo herkennen we een impressionistische techniek in de bladeren van de boom in *Understory* en in het schuim van de golven in *The Wild Unrush of the Sea*, een Ensoriaans spel van kleuren in de golven van het water in *Ancient Alligator Swimming*

from the Sea to the River, *Geology Island* en *The Wet Meadows*, een encyclopedische weergave van vogels en vissen in *My Time in the Wetlands*, expressionistische randen in de geest van Georg Baselitz en een lineaire, theatrale weergave van de mens die ons doet denken aan de mensfiguren van Hieronymus Bosch, de gebroeders Limburg of uit verluchte Middeleeuwse manuscripten.

Dit spel van verzamelen, onderzoeken en naast elkaar plaatsen van verschillende elementen uit diverse tijdsperioden beperkt zich bij Demunter echter niet alleen tot zijn manier van schilderen. In het dagelijks leven is hij een fervente verzamelaar van allerhande objecten die zijn pad kruisen, maar ook van de kennis en verhalen die hij kan terugvinden over die objecten. Demunter kijkt naar de wereld op een gelijkaardige manier als de Ioniërs die aan het begin stonden van het kosmologisch onderzoek en de wereld vol verwondering aanschouwden. Hij kan zich uren vergapen naar iets en zich daarbij afvragen waar het vandaan komt en welke geschiedenis het al doorlopen heeft. Dat onderwerp weet zich dan te nestelen in zijn onderbewustzijn en stuurt hem langs de verschillende paden die daarover zijn uitgelegd in de kunstgeschiedenis, literatuur, wereldgeschiedenis en wetenschap.

Zo leidde zijn aanblik van de zee naar Ivan Gontsjarov's Oblomov, Herman Melville's Moby Dick, de stormachtige zeeën van JMW Turner, de golven van Gustave Courbet, de grote golf van Katsushika Hokusai tot aan de verschillende ontstaansverhalen van de wereld. Hij bestudeerde de theorieën van Thales Van Milete die beweerde dat water de oerstof was waar alles naar herleid kon worden. Die reductische manier van denken staat haaks op de visie van Demunter die zijn omgeving waarneemt en omarmt in de veelheid van de dingen die deze naast elkaar presenteert. Die chaotische voorstelling is ook kenmerkend voor zijn schilderijen, waarbij de toeschouwer een blik kan werpen op de innerlijke wandeltochten die Demunter heeft samengesteld uit de paden die de mensheid al eerder voor hem heeft uitgelegd. Het construeren van verhalen om zingeving te verlenen aan haar omgeving kunnen we beschouwen als één van de fundamentele kenmerken van ons menselijk bestaan. Door zijn zelfbewustzijn neemt de mens een heel unieke plaats in in de natuur, waar hij niet alleen het product is van de natuur maar tegelijk ook hetgene dat het bestaan van het universum dat hem heeft voortgebracht bevestigt en in kaart brengt. Daarin ligt dan ook de paradox van de mens.

Natuurlijk kan een mens niet overleven zonder land, wat de verwondering van de zee naar haar eilanden brengt en een immens aanbod aan heldenepos en avontuurlijke verhalen zoals onder andere Jason en de Argonauten, de Reis van Sint-Brandaan, de Ramayana en de Gilgamesh. Het is geen toeval dat de figuur temidden van *The Wild Unrush of the Sea* doet denken aan de passage waar Brandaan de ziel van Judas tegenkomt zittend op een gloeiende steen, blootgesteld aan hevige hitte en kou, als verlichting op zijn straf in de hel elke zondag. Demunter beperkt zich

binnen zijn picturaal universum echter niet alleen tot het verbeelden van anekdotes die hij verzamelt als literaire knipsels tijdens zijn exploraties van een bepaald thema. Hij maakt er ook een spel van om met zekere satire naar de geschiedenis terug te kijken. Zo zien we in *Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River* een rode boot op het rechterpaneel. Vooraan is de boot bemand door de schrijvers van de Gilgamesj, de Mahabhart, en de Ramayana, terwijl voor hen in het water de buste van Homeros drijft. De mummie achteraan op de boot speelt dan weer met de dubbele betekenis van het beeld van een boot op zich. Enerzijds is het een symbool van het leven, avontuur en vrijheid, maar anderzijds symboliseert het ook onze laatste tocht naar de dood. Eén van de vele tegenstellingen die ons menselijk bestaan heeft voortgebracht.

Ook het werk *Enclosed Garden Theatre* is een prachtig voorbeeld van de verschillende schakels die Demunter maakt. Een kunsthistoricus kan dit werk perfect plaatsen binnen de traditie van de *hortus conclusus* of besloten tuin, maar het kan evengoed een toespeling zijn naar de hedendaagse buurtuinen die we massaal in onze steden zien verschijnen of een utopische voorstelling van een paradijstuin. Deze thema's lopen ook verder door in het werk *Hill Theatre*, waarbij de structuur van de tuin ons doet denken aan tempelstructuren of aan de mythische hangende tuinen van Babylon. Met de witte piket omheiningen speelt Demunter opnieuw een spel waarbij structuren van de oudste tuinen samen worden gebracht met het moderne idee van de tuin. De witte piket omheining of *White Picket Fence* is dan ook het symbool voor het ideale middenklasse leven in de Amerikaanse voorsteden. Een nieuw soort Eden als product van onze verstedelijking. Ook in de linguïstiek verwijst het Nederlandse woord 'hof' zowel naar een binnenplaats als naar een open tuin, dat de referentie maakt naar het archetypische paradijs die op zijn beurt semantische wortels heeft in de Perzische taal en cultuur. Dat het Perzisch-tuin ontwerp ook een populair thema was in de design van Perzische tapijten, maakt hier dan weer een knipoog naar.

Dat is uiteindelijk waar het werk van Demunter over gaat. Het gaat over ons, de mens, en de plaats die wij innemen in de wereld, de mythologieën die wij opmaken rond onszelf, de verhalen en beeldculturen die uit ons voortkomen en de veranderingen die wij teweeg brengen in de natuur en in het wereldbeeld. Demunter graaft doorheen onze geschiedenis en maakt hierin nieuwe connecties die reiken van obscure verhalen, vergeten symbolieken, christelijke iconografie, mythes en sages tot hedendaagse gebeurtenissen en randanekdotes uit de literatuur. Hiervoor kijkt hij niet enkel terug naar het verleden, maar verbindt deze aspecten met ons heden en zijn eigen omgeving. Daarmee ontmantelt hij niet alleen de iconografie van bepaalde beelden, maar geeft ze ook een nieuwe betekenis in zijn eigen ontworpen universum. Een universum waarin de oude hiërarchieën niet langer gelden, en nieuwe schakels worden gemaakt tussen heden, verleden en toekomst.

The Majestic Weather Event, 2021
200 x 170 cm - oil on canvas

As you enter the universe of Bram Demunter, you are overwhelmed by a sense of surprise. His works feel innovative yet familiar. Through his choice of subjects and the way he depicts them, he challenges our collective memory and takes us through his epic via a pictorial reality that is deeply intertwined with the literary world. This idea is further substantiated by Demunter's own writings, which you'll find on the next pages of this book.

"Everything exists side by side and can therefore be depicted that way." This is how Demunter describes his works. It is a sentence that was similarly expressed about the literary work of Gustave Flaubert, who, according to Jacques Rancière, was the source of a literary tradition that states that everything is equal and everything can be the subject of art. Rancière writes: "The fact that the mimetic order has disintegrated does not mean that since the nineteenth century the arts have merely been doing "this or that", nor that they have thrown themselves freely into conquering the possibilities of their own medium. A medium is not a specific means or material. It is a surface on which a conversion takes place: a surface of equivalence between the ways of doing of the various arts, an ideal space where a link emerges between those ways of doing and forms of visibility and recognizability that determine the way in which they can be seen and thought about. The disintegration of the representational regime does not define a finally recovered essence of art that makes it be in itself again. It defines an aesthetic regime of the arts, a different coupling between practices, forms of visibility and methods of recognizability. The accession of painting to this new regime is not the result of a rejection of figuration or of a revolution in the practice of painting. It is first and foremost the result of a different view of the painting of the past."

That different view of painting enables Demunter to combine different styles and techniques in his works. Thus we recognize an impressionist technique in the leaves of the tree in *Understory* and in the foam of the waves in *The Wild Unrush of the Sea*, an Ensorian play of colors in the waves of the water in *Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River*, *Geology Island* and *The Wet Meadows*, an encyclopedic representation of birds and fish in *My Time in the Wetlands*, expressionist borders in the spirit of Georg Baselitz and a linear, theatrical representation of humankind that reminds us of the human figures of Hieronymus Bosch, the Van Limburg brothers or from illuminated medieval manuscripts.

This game of collecting, examining and juxtaposing different elements from various time periods is not limited to Demunter's way of painting. In everyday life, he is an avid collector of all kinds of objects that cross his path, but also of the knowledge and stories he can find about those objects. Demunter looks at the world in a way similar to the Ionians who were at the source of cosmological research and who looked at the world full of astonishment and wonder. He can spend hours gazing at something, wondering where it comes from and what story lies behind it. That subject then settles into his subconscious and steers him along the various paths that have been explained about it in art history, literature, world history and science.

For instance, his sight of the sea led him to Ivan Goncharov's Oblomov, Herman Melville's Moby Dick, JMW Turner's stormy seas, Gustave Courbet's waves, Katsushika Hokusai's great wave, all the way to the world's various geneses. He studied the theories of Thales of Miletus, who claimed that water was the primordial substance to which everything could be reduced. This reductive way of thinking is diametrically opposed to Demunter's vision, which perceives and embraces its environment in the multiplicity of things it presents alongside each other. A chaotic presentation is also characteristic of his paintings, in which the viewer can glimpse the inner ramblings that Demunter has composed from the paths that humankind has already laid out for him. The fashioning of stories to give meaning to one's surroundings can be seen as one of the fundamental characteristics of our human existence. Through its self-awareness, humankind occupies a very unique place in nature: it is not only the product of nature but also the one who confirms and maps out the existence of the universe that produced it. Therein lies the paradox of humankind.

Of course, humankind cannot survive without land, which brings the astonishment of the sea to its islands and an immense supply of heroic epics and adventure stories such as Jason and the Argonauts, the Voyage of Saint Brendan, the Ramayana and the Gilgamesh, among others. It is therefore no coincidence that the figure in the middle of is reminiscent of the passage where Brendan encounters the soul of Judas sitting on a glowing stone, exposed to intense heat and cold, as relief from his punishment in hell every Sunday. Within his pictorial universe, however, Demunter does not confine himself to depicting anecdotes that he collects like literary clippings during his explorations of a particular theme. He also makes a game of looking back at history with a certain satire. For example, in *Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River*, we see a red boat on the right panel. On the foreground, the boat is manned by the authors of the Gilgamesh, the Mahabharata and the Ramayana, while the bust of Homer floats in front of them in the water. The mummy at the back of the boat plays with the double meaning of the image of a boat in itself. On the one hand, it is a symbol of life, adventure and freedom, but on the other, it

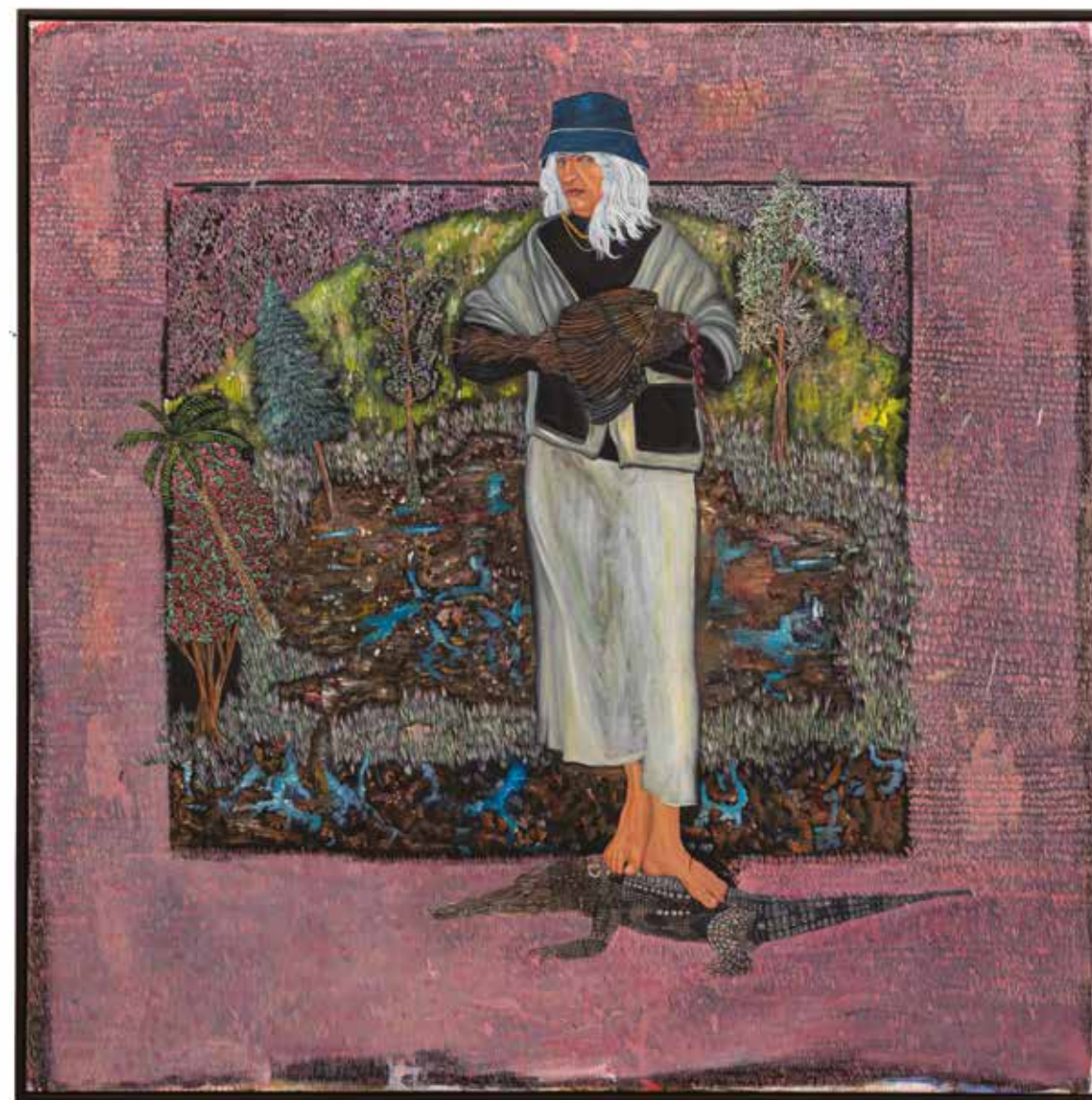
also symbolizes our last journey to death. One of the many contradictions that our human existence has produced.

The work *Enclosed Garden Theatre* is another wonderful example of the different links that Demunter makes. An art historian can place this work perfectly within the tradition of the *hortus conclusus* or enclosed garden, but it can just as well be an allusion to the contemporary communal gardens that are mushrooming in our cities, or a utopian representation of a paradisaical garden. These themes also permeate the work *Hill Theatre*, where the structure of the garden reminds us of temple structures or of the mythical hanging gardens of Babylon. With the white picket fences, Demunter again plays a game where structures of the oldest gardens are brought together with the modern idea of the garden. The white picket fence is thus the symbol of the ideal middle-class life in the American suburbs. A new kind of Eden as a product of our urbanization. In linguistics too, the Dutch word 'hof' refers to both a courtyard and an open garden, which refers to the archetypal paradise that in turn has semantic roots in Persian language and culture. The fact that the Persian-garden design was also a popular theme in the design of Persian carpets is another reference to this.

In the end, that is what Demunter's work is all about. It relates to us humans and the place we occupy in the world, the mythologies we create around ourselves, the stories and image cultures we produce, and the changes we bring about in nature and in the world view. Demunter delves into our history and makes new connections within it, ranging from obscure stories, forgotten symbols, Christian iconography, myths and sagas to contemporary events and marginal anecdotes in literature. To this end he not only looks back at the past but connects these aspects with our present and his own environment. He thus not only dismantles the iconography of certain images, but also gives them a new meaning in the universe he himself designed. A universe in which old hierarchies no longer apply, and new connections are established between past, present and future.

Landscape, 2020 - 2021
150 x 150 cm - oil on canvas

Forest, 2019 - 2021
150 x 150 cm - oil on canvas

Lorsque l'on pénètre dans l'univers de Bram Demunter, on est noyé dans un sentiment étrange. Ses œuvres sont à la fois innovantes et familières. Tant au niveau du choix des sujets que de la manière dont il les traite, il met au défi notre mémoire collective et nous emmène dans son épopée à travers une réalité picturale profondément liée au monde littéraire. Cette idée est renforcée par les commentaires de l'artiste même que vous trouverez sur les pages suivantes.

“Tout existe côte à côte et peut être montré comme tel.” Avec cette phrase, Demunter décrit ses propres œuvres. Une phrase qui avait déjà été exprimée similairement à propos de l'œuvre littéraire de Gustave Flaubert qui, selon Jacques Rancière, a lancé une tradition littéraire considérant toutes choses comme égales et tout sujet digne d'être artistique. Rancière écrit à ce propos: “La destruction de l'ordre mimétique ne veut pas dire que, depuis le 19e siècle, les arts fassent “n'importe quoi” ni qu'ils s'élancent librement à la conquête des possibilités de leur médium propre. Un médium n'est pas un moyen ou un matériau “propre”. C'est une surface de conversion : une surface d'équivalence entre les manières de faire des différents arts, un espace idéal d'articulation entre ces manières de faire et des formes de visibilité et d'intelligibilité déterminant la manière dont elles peuvent être regardées et pensées. La destruction du régime représentatif ne définit pas une essence enfin trouvée de l'art tel qu'en lui-même. Elle définit un régime esthétique des arts qui est une autre articulation entre des pratiques, des formes de visibilité et des modes d'intelligibilité. Ce qui a fait entrer la peinture dans ce régime nouveau, ce n'est pas le rejet de la figuration, ce n'est pas une révolution dans la pratique des peintres. C'est d'abord une autre manière de voir la peinture du passé.”

Cette autre vision de la peinture permet à Demunter de combiner différents styles et techniques dans ses œuvres. Ainsi, nous reconnaissons une technique impressionniste dans les feuilles de l'arbre d'*Understory* et dans la mousse des vagues de *The Wild Unrush of the Sea*, un jeu ensorien de couleurs dans les vagues de l'eau d'*Ancient Alligator Swimming From the Sea to the River, Geology Island* et *The Wet Meadows*, un rendu encyclopédique d'oiseaux et de poissons dans *My Time in the Wetlands*, des tendances expressionnistes évoquant Georg Baselitz et un rendu linéaire, théâtral de l'homme qui rappelle les personnages humains de Hieronymus Bosch, des frères Van Limburg ou de manuscrits enluminés

du Moyen Âge.

Chez Demunter, ce jeu de collectionneur, de chercheur et d’assembleur de différents éléments issus de diverses époques ne se limite cependant pas à sa manière de peindre. Dans la vie quotidienne, il est un collectionneur passionné de toutes sortes d’objets qui croisent son chemin, mais aussi des histoires et des connaissances qu’il déniche au sujet de ces objets. Demunter voit le monde de la même façon que les Ioniens vivant les premiers pas de la cosmologie et observant l’univers avec une admiration débordante. Demunter peut s’émerveiller pendant des heures de quelque chose et se demander d’où il vient, quelle est son histoire. Ce sujet se niche alors dans son inconscient et envoie Demunter sur les différents chemins tracés par l’histoire de l’art, la littérature, l’histoire du monde et la science.

Ainsi, son observation de la mer l’a mené à Oblomov d’Ivan Gontcharov, à Moby Dick de Melville, aux mers tumultueuses de JMW Turner, aux vagues de Gustave Courbet, à la grande vague de Katsushika Hokusai, jusqu’aux divers récits de création du monde. Il a étudié les théories de Thalès de Milet qui prétendait que l’eau était la matière première à laquelle tout pouvait être ramené. Cette manière réductrice de penser entre en contradiction avec la vision de Demunter qui perçoit et embrasse son environnement dans la multiplicité des choses qu’il présente côte à côte. Cette représentation chaotique est aussi typique de ses tableaux, où le spectateur peut jeter un regard sur les chemins intérieurs parcourus par Demunter sur base de ceux parcourus avant lui par l’humanité. La construction d’histoires pour donner sens à l’environnement peut donc être considérée comme l’une des caractéristiques fondamentales de notre existence humaine. Par sa conscience, l’être humain prend une place tout à fait unique dans la nature, il n’en est pas seulement le produit mais simultanément ce qui confirme et cartographie l’existence de l’univers qui l’a engendré. C’est là tout le paradoxe de l’humanité.

Il est évident qu’un homme ne peut survivre sans terre ferme, ce qui conduit l’admiration pour la mer vers ses îles et fait naître une immense offre d’épopées héroïques et d’histoires aventureuses telles que Jason et les Argonautes, le Voyage de Saint-Brendan, le Râmâyana et le Gilgamesh. Ce n’est donc pas un hasard si le personnage au milieu de *The Wild Unrush of the Sea* fait penser au passage dans lequel Brendan croise l’âme de Judas, sur une pierre brillante, exposée au froid glacial et à la chaleur torride, en guise d’allègement de sa punition infernale chaque dimanche. Dans son univers pictural, Demunter ne se limite cependant pas seulement à l’illustration d’anecdotes rassemblées telles des extraits littéraires lors de ses explorations d’un thème donné. Il en fait également un jeu pour jeter un regard sur l’histoire passée avec une certaine dose de satire. Ainsi, dans *Ancient Alligator Swimming From the Sea to the River*, on aperçoit un bateau rouge sur le panneau de droite. À l’avant du bateau se trouvent les écrivains de Gilgamesh, de Mahabharata et de Râmâyana tandis que

devant eux, dans l’eau, flotte le buste d’Homère. Quant à la momie à l’arrière du bateau, elle joue avec la double signification de l’image d’un bateau : d’une part, il est un symbole de vie, d’aventure et de liberté, d’autre part, il représente aussi notre dernier voyage vers la mort. C’est là l’une des nombreuses contradictions liées à notre existence humaine.

L’œuvre *Enclosed Garden Theatre* offre un magnifique exemple des différents chaînons assemblés par Demunter. Un historien de l’art inscrirait sans aucun doute cette œuvre dans la tradition de *l’hortus conclusus* ou jardin enclos, mais on peut y voir également une allusion aux jardins urbains contemporains qui poussent partout dans nos villes, ou une représentation utopique d’un jardin paradisiaque. Ces thèmes se retrouvent aussi dans *Hill Theatre*, où la structure du jardin rappelle les structures des temples ou les jardins suspendus mythiques de Babylone. Avec les clôtures en piquets blancs, Demunter s’amuse à nouveau à relier les structures des jardins les plus anciens à l’idée moderne de jardin. *White Picket Fence* symbolise ainsi la vie idéale de la classe moyenne dans les banlieues américaines. Une nouvelle sorte d’Éden, produit de notre urbanisation. En linguistique aussi, le mot néerlandais “*hof*” fait à la fois référence à une cour intérieure et à un jardin ouvert, et donc au paradis archétypal qui à son tour trouve sa racine sémantique dans la langue et la culture perses. Le fait que le concept perse de jardin soit un thème populaire dans la création de tapis perses vient encore renforcer cette lecture.

C’est finalement cela qu’évoque l’œuvre de Demunter. De nous, de l’humanité, de la place que nous occupons dans le monde, des mythologies que nous inventons à propos de nous-mêmes, des histoires et des cultures imaginées que nous avons engendrées et des changements que nous provoquons dans la nature et l’apparence du monde. Demunter creuse dans notre histoire pour y établir de nouveaux liens allant de récits obscurs aux symboles oubliés en passant par l’iconographie chrétienne, les mythes et les légendes, les événements actuels et les anecdotes de la littérature. Pour y parvenir, il ne regarde pas seulement vers le passé mais relie ces aspects à notre présent et à son propre environnement. Ainsi, il démantèle non seulement l’iconographie de certaines images, mais leur donne aussi une nouvelle signification dans l’univers propre qu’il crée. Un univers dans lequel les anciennes hiérarchies ne comptent plus et de nouveaux chaînons sont établis entre le présent, le passé et l’avenir.

The Local Archeologists, 2020 - 2021
200 x 170 cm - oil on canvas

Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River

Bram Demunter

All I need is a rock, 2021
34,4 x 25 cm - ink and colored pencil on paper

I

Hoe wij aan onze tocht begonnen en hoe wij zagen dat de rollende golven de aarde niet konden overschrijden (ook al beukten ze met volle macht.)

De zon had haar laagste punt bereikt en er viel een donkergroene schaduw op de duinen. We zagen Venus al helder schijnen. Wanneer we tussen de akkermelkdistels en de bastaardossentong en het bezemkruiskruid een weg banen naar de zee waren we omringd door wilde honden, leeuwen en paradijsvogels zonder poten. Het zand waaide hard tegen onze gezichten. Wij klommen in stilte in onze bootjes en begonnen te varen.

II

Oblomov’s droom (uit Oblomov door Gontsjarov)

Waar zijn wij? Naar welke gezegende plek van de aarde heeft ons Oblomov’s droom gebracht? Wat een heerlijke streek! Weliswaar is daar niet de zee, ook geen hoge bergen en diepe afgronden, geen romantische bossen, niets is er geweldig, wild of somber. Waarvoor ook een wild of groots tafereel? Bijvoorbeeld de zee? We hebben haar niet nodig. Ze maakt de mens maar droefgeestig, als je er naar kijkt heb je zin om te huilen. Je voelt je zo klein als je kijkt naar de oneindige watermassa, de blik vindt nergens rust, die oneindige watermassa, de blik vindt nergens rust, die eindeloze eentonigheid vermoeit. Het geloei van de branding is niet aangenaam voor het gehoor. Sinds het begin van de wereld zingen de golven steeds hetzelfde onverstaanbare en sombere lied; je hoort aldoor hetzelfde gekerm, dezelfde klacht als van een gemarteld wezen, dezelfde doordringende kreten van een woedende stem. Daar kwinkeleren

geen vogels. Zwijgende meeuwen zweven als veroordeelden boven strand en water.

Het gebrul van een wild dier is onmachtig tegenover het geraas van de zee, de menselijke stem verzinkt in het niets en de mens zelf is klein en zwak en verdwijnt in dat grootse tafereel. Daarom vindt hij het waarschijnlijk ook zo pijnlijk om naar de zee te kijken.

Neen, we moeten niets hebben van de zee! Zelfs als ze stil is en onbewogen ligt, wekt ze geen prettige gevoelens: de mens ziet in die nauw merkbare golfslag steeds de sluimerende onoverwinnelijke kracht, die plotseling zo hatelijk zijn trots kan honen, zijn werk en moeite zo diep ondergraven.

Bergen en afgronden zijn ook niet geschapen om de mensen prettig te stemmen. Ze zijn verschrikkelijk en dreigend als de tanden en klauwen van een geweldig beest; ze herinneren ons te veel aan onze zwakheid en vervullen ons met angst voor het leven. De hemel lijkt boven die bergen en afgronden zo ver weg alsof hij zich van de mensheid terugtrok.

Hopelessly Lost, 2021
25 x 17,1 cm
ink and colored pencil on paper

Bird, 2021
10,8 x 8 cm
ink and colored pencil on paper

IV
The very deep did rot: O Christ!
That ever this should be!
Yea, slimy things did crawl with legs
Upon the slimy sea
(Coleridge)

Na enkele dagen op volle zee waren onze huiden zwak en pijnlijk gescheurd door de wind en het zout. We roeiden moeizaam naar een rustigere en smalle inham van de zee die kalmer was maar des te meer verdriet omvatte.

Het water en de aarde begonnen zich te vermengen en slijmerige planten en grassen staken boven het water uit. Er groeide niets noemenswaardigs buiten enkele modderkruipers en een paar halve

baardige vissen. We moesten noodgedwongen te voet verder. Naar het schijnt kreeg Glaucus na het eten van magische kruiden het eeuwige leven maar moest daarvoor in ruil als slijkbewoner door het leven gaan. “Wie hem ziet, zal niet gemakkelijk zijn oorspronkelijke gedaante herkennen nu zijn vroegere lichaamsdelen afgebroken, deels stukgescheurd en op allerlei manieren verminkt werden door de golven, en nu ook nog vreemde voorwerpen zich aan zijn lijf hebben vastgehecht: schelpen, zeewiersteentjes. Hij lijkt dan eerder op het eerste beste beest dan op wat hij oorspronkelijk was.”

We knoopten onze schuit aan een halve knotwilg waar enkele dode palingen tegen aan lagen. Zo liepen wij door het vale moeras. We klappertanden met onze lege ogen en grijze kaken, sommigen huilden. In de donkere benevelde lucht konden we 2 rode sterren als blozende kaken zien. Ijskoude zware regen wisselde zich af met dikke hagel en sneeuw. Bovenal stonken de dampen en het water naar levende en dode zeebewoners.

V

De natuur is levend, een kunstwerk is dood, daarom is een kunstwerk beter dan de natuur

Alligators, krokodillen en gavialen zijn een zeer diverse groep en geen levende fossielen zoals het cliché zegt. Ze zijn een zeer oude groep, ouder dan dinosauriërs, ze evolueerden tot een grote verscheidenheid aan vormen. De Sphenoschians hadden zeer graciele aardse vormen gebouwd als windhonden. De Metriorhynchus had voorpoten die peddelachtig waren en een staart die leek op die van moderne vissen. Er waren vegetarische soorten en alligators met een snaveltje.

VI

Hoe wij getuigen waren van een vreselijk gevecht en hoe we slinks zijn ontkomen aan nog meer problemen.

Toen de ochtend aanbrak kwamen wij voorbij een klein dorp, het omvatte niet meer dan enkele schuren die in een cirkel tegenover elkaar stonden. In het midden waren drie poelen met kolkend zwart water waarin vele tientallen vissen woest in het rond zwommen. Net zoals de vissen heen en weer zwommen en de golven in een branding op elkaar stukslaan, waren een vijftiental mensen woest tegen elkaar in aan het beuken. Ze kwamen per twee op elkaar afgelopen, (hoofd

eerst!) terwijl ze luidkeels schreeuwden om dan tegen elkaar in te beuken zoals herten dat doen. Terwijl wij ingespannen keken, grepen zij elkaar bij de haren en slingerden elkaar in de lauwe modder. Ze sloegen elkaar niet alleen met het hoofd of de vuist maar ook met de volle buik of de voeten vooruit.

Wij besloten niet in te grijpen, nu we net wat opgewarmd waren, en we wandelden langs de natte waterbekkens van het moerasland met een wijde boog langs de poelen heen.

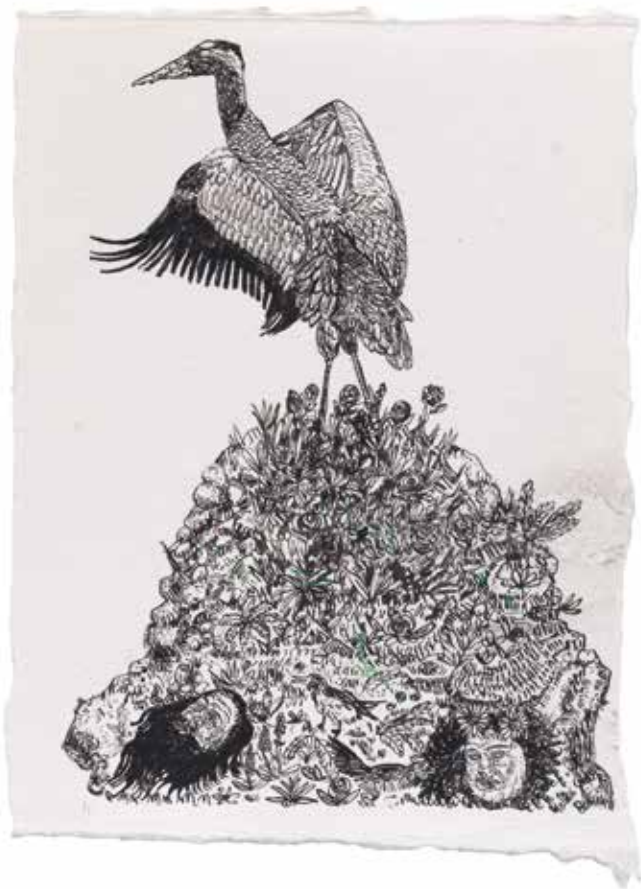
Again nothing today, 2021
28,2 x 23,3 cm
ink and colored pencil on paper

VII

**Het poeltje/
Was de prehistorische alligator dan toch warmbloedig?**

Liggend in een poeltje warmden we onze klamme spieren terug op. Het bloed begon weer te stromen en de nevels in onze geesten begonnen te verdampen. Wij trokken ons niets aan van de

vele loopvogels die rond ons kwamen staan om op de door ons aangetrokken vissen te jagen. Als er toch eens één per ongeluk in onze buiken prikte konden wij daar om lachen want wij waren goedgeluimd en uitgerust. We voelden ons ten slotte terug een beetje mens.

The Trail, 2021
21,7 x 15,6 cm
ink and colored pencil on paper

VIII
Wij kenden slechts de toekomst en hadden over het heden geen weet.

Toen wij weer op een schuit zaten zagen we Mars laag boven de horizon schijnen. Wij voeren over de lange rivier en het moet gezegd worden dat de omstandigheden aangenamer waren geworden. De lucht rook naar het fruit dat we meehadden, aan boord lagen enkele schilderijen van Turner, Constable en enkele aardige onbekende kunstenaars. We hadden ook een 2700 jaar oude koninklijke tombe van een mysterieus volk mee. Een tijger en een leeuw lagen mak op het dek te soezen. s’Nachts was het zo koud dat wij luider

klappertanden dan de ooievaar die op de mast zat. Een hoofd met dikke kaken hing in een boom op het dek en bleef dagenlang ononderbroken merkwaardige bomen op te noemen: “Er staat heksenboom te Sint Anthonis, waar volgens de folklore heksen de sabbat kwamen vieren, Volgens de Hongaarse folklore is de égig érő fa een boom die tot aan de hemel rijkt met haar kruin, De katoenboom in Sierra Leone is een belangrijk vrijheidssymbool,...”

IX
De monumentale bergsculptuur en het theater dat zijn bewoners er voor ons opvoerde.

Ons humeur bleef de volgende dagen goed ook al gonsde de rivier als duizend bijenkorven. Ze begon ook weer te stinken en vele voorbijdrijvende romploze hoofden wilden hun levensverhaal aan ons vertellen, wij luisterden niet.

Het gebied was minder modderig en rotsachtige wanden met okerleurige tekeningen van beren dreigden ons schuitje te beschadigen. De rotsen waren trapsgewijs uitgehouwen door mensenhanden, wij denken voor landbouw- technische redenen maar sloten een esthetisch aanschijn niet uit. We zagen een berg die rondom volledig met een getrapt aanzien was gehakt. Op de berg zaten een paar tientallen figuren breed uitgedost met kostuums van paradijsvogels naar ons te kijken. Zij begonnen door elkaar theater en circusacts op te voeren; een koor van ingegraven zangers zong ons luidkeels toe. Zij zaten op kleurrijke tapijten die de kale zandstenen van kleur voorzagen. Eén van hen zat met gebogen hoofd in kleermakerszit en begon ons toe te spreken. Wij luisterden aandachtig.

X
“onder een boom lag een welgevormde, reusachtige man, van borst tot voeten gekleed in een buitengewoon kunstig geweven tuniek van verschillende kleuren. Met één oog leek hij te lachen en met het andere te huilen.”
(Matthew Paris)

Wij wandelden door een dicht woud van dunne boompjes en kreupelhout. Paarsachtige oranje en vaalgele bladeren wisselden zich af met witgroene en donkerrode struikgewassen. Er was geen pad en wij wandelden als trage kruiers op handen en voeten om

niet in het gezicht te worden geslagen door zwiepende takken. Aan de boompjes hingen geen vruchten maar scherpe stekels. Wij hoorden langs alle kanten geluiden van wilde dieren maar zagen niet waar deze zich schuil hielden. Op den duur hoorden we ook een riviertje klateren, toen we dichterbij kwamen moesten we onze oren toedekken om geen hoofdpijn te krijgen.

Toen we over de oeverkanten verder liepen langs donker gekleurde rotsen zagen we een schuimende waterval loodrecht naar beneden storten. Overal lagen grote witte rotsblokken met her en der een figuur op. Enkele van hen doken beschaamd weg als ze ons zagen maar de meesten bleven zitten en keken ons strak in de ogen. Wij moesten aan de landschapjes van modelbouwtreinen denken, die ook bevroren leken in de tijd. Eén figuur hield een tak van een zilverberk boven haar hoofd, alsof dat een herkenbaar symbool zou zijn. Een andere keek meewarig naar boven terwijl een hond in zijn hand leek te bijten.

Alles was omhuld in een vaag zwartblauwe nevel.

Where I have been, 2021
29,7 x 17,1 cm
ink and colored pencil on paper

Hotspot Island, 2021
24,7 x 17,4 cm
ink and colored pencil on paper

XI
De steenbok

We zagen de steenbok hoog aan de hemel staan toen vier hoofden in een struik hun levensverhaal wilden vertellen. Toen ze klaar waren, krompen onze harten als rozijnen.

XII
Hoe wij eigenlijk deel uitmaakten van het landschap

Na een maaltijd in het gras begon plots alles aangener te worden. De rivier had felroze en donkergroene vegen en de lucht had een subtiële zoete geur gekregen. Wij zagen stenen die gloeiden als lampen. We liepen over een pad van kristal naar de voet van een berg. Toen wij naderden zagen we dat meterslange stukken van

het pad waren gegraveerd en de verhalen van de Gilgamesh, de Ramayana en iets wat naar wij vermoeden een stuk uit Jason en de Argonauten moest zijn. Er hing ook een prachtig werk van Jan Mostaert in een boom, het middaglicht scheen heel mooi op het paneel en wij bewonderden het voor een lange tijd.

De wand was stijl maar wij begonnen dapper te klimmen. Her en der stonden mensen en dieren op de rotsjes die door de wand uitstaken. Er lagen boeken, schilderijen en kostbare stenen uitgestald alsof wij ons in een natuurhistorisch museum bevonden. Naarmate we hoger klommen werden de wanden steeds gladder en de gesteenten van de berg bleken afwisselend uit graniet, blauwsteen, kalksteen, pure diamant en gemetselde muurtjes uit rode baksteen te bestaan. Onze vingerkootjes deden pijn en we moesten uitrusten op een plat stukje gras dat op een grote rots van zandsteen groeide. We vielen in slaap en toen we wakker werden begonnen een tiental figuren een rondedans voor ons uit te voeren. Met pijnlijke ledematen keken wij gezapig toe en vielen uiteindelijk voor een tweede maal in slaap.

Pretty Mean Place, 2021
25,6 x 18,6 cm
ink and colored pencil on paper

Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River

Bram Demunter

The Track, 2021
34 x 25 cm - ink and colored pencil on paper

I
How we set out on our journey and how we saw that the rolling waves could not exceed the earth (even though they pounded with all their might).

The sun had reached its lowest point and a dark-green shadow fell on the dunes. We could already see Venus shining brightly. As we made our way towards the sea between field milk thistles and common bugloss and the narrow-leaved ragwort, we were surrounded by wild dogs, lions and birds of paradise with no legs. The sand blew hard against our faces. We climbed into our boats in silence and began to sail.

II
Oblomov's Dream (from Oblomov by Goncharov)

Where are we? In what blessed little corner of the earth has Oblomov's dream transferred us? What a lovely spot!

It is true that there is no sea there, no high mountains, cliffs or precipices, no virgin forests – nothing grand, gloomy, and wild. The sea, for instance? Let it stay where it is! It merely makes you melancholic: looking at it, you feel like crying. The heart quails at the sight of the boundless expanse of water, and the eyes grow tired of the endless monotony of the scene. The roaring and the wild pounding of the waves do not caress your feeble ears; they go on repeating their old, old song, gloomy and mysterious, the same since the world began; and the same old moaning is heard in it, the same complaints as though of a monster condemned to torture, and piercing, sinister voices. No birds twitter around; only silent seagulls like doomed creatures, mournfully fly near the coast and circle over

the water.

The roar of a beast is powerless beside these lamentations of nature, the human voice, too, is insignificant, and man himself is so little and so weak, so lost among the small details of the vast picture! Perhaps it is because of this that he feels so depressed when he looks at the sea. Yes, the sea can stay where it is! Its very calm and stillness bring no comfort to a man’s heart; in the barely perceptible swell of the mass of waters man still sees the same boundless, though slumbering, force which can so cruelly mock his proud will and bury so deeply his brave schemes, and all his labour and toil.

Mountains and precipices, too, have not been created for man’s enjoyment. They are as terrifying and menacing as the teeth and claws of a wild beast rushing upon him: they remind us too vividly of our frailty and keep us continually in fear of our lives. And the sky over the peaks and the precipices seems so far and unattainable, as though it had recoiled from men.

Another Glorious Sunrise, 2021
21,3 x 17,2 cm
ink and colored pencil on paper

III
**How we braved the raging storm and saw a figure standing
before a mountain of water.**

We were awakened from a deep sleep by booming thunder. We saw a mountain of water falling towards us threateningly, viscously. It looked at us like an azure sculpture with glazed foam at its top. Standing on a rock in front of the wave, a dark figure with roughly hairy cheeks was breathing out. Large ox-tongues danced around the waves to the mountain of water. Without being asked, the figure began to lament his fate on the rock to us, but we could not understand what he was saying because of the howling wind. The wave finally swept over the rock and thrust our dinghy forward, swift as an arrow.

IV
The very deep did rot: O Christ!
That ever this should be!
Yea, slimy things did crawl with legs
Upon the slimy sea
(Coleridge)

After several days on the high seas our skins were weak and painfully torn by the wind and salt. We rowed with difficulty to a narrow inlet of the sea that was calmer but contained all the more sorrow.

The water and the earth began to blend and slimy plants and grasses rose above the water. Nothing worth mentioning grew apart from a few mud crawlers and some half-bearded fish. We were forced to continue on foot. Apparently Glaucus was granted eternal life after eating magic herbs, but in exchange he had to live as a mud dweller. “Whoever sees him will not easily recognize his original appearance, now that his former body parts have been broken off, partly torn apart and mutilated in all kinds of ways by the waves, and now also that strange objects have attached themselves to his body: shells, seaweed stones. He looks more like a random beast than what he originally was.”

We tied our boat to half a pollard willow against which some dead eels laid. We walked through the dreary swamp. We shivered with our empty eyes and grey cheeks, some cried. In the dark misty sky we could see two red stars like blushing cheeks. Ice-cold heavy rain alternated with thick hail and snow. Above all, the fumes and the water stank of living and dead sea creatures.

V

Nature is alive, a work of art is dead, therefore a work of art is better than nature.

Alligators, crocodiles and gavials are a very diverse group and not living fossils as the cliché has it. They are a very old group, older than dinosaurs. They evolved into a wide variety of forms. The Sphenoschians had built very gracial earth forms in the shape of greyhounds. Metriorhynchus had paddle-like forelimbs and a tail similar to that of modern fish. There were vegetarian species and beaked alligators.

Freshwater Swamp, 2021
25 x 15 cm
ink and colored pencil on paper

VI

How we witnessed a terrible fight and how we cunningly escaped even more trouble.

At daybreak, we passed a small village. It consisted of no more than a few barns facing each other in a circle. In the middle were three pools of swirling black water in which dozens of fish were swimming round wildly. Just as the fish were swimming to and fro and the waves were crashing against each other in a surf, about fifteen

people were furiously battering each other. They came at each other in pairs (head first!), shouting loudly before starting to bang into each other like deer do. As we watched intently, they grabbed each other by the hair and slung each other in the lukewarm mud. They hit each other not only with their heads or fists but also with their bellies or feet.

We decided not to intervene, now that we had just warmed up a little, and we walked past the water basins of the wetland in a wide arc around the pools.

Dry River, 2021
28,7 x 17,3 cm
ink and colored pencil on paper

VII

**The pool/
Was the prehistoric alligator warm-blooded after all?**

Lying in a pool, we warmed up our clammy muscles. The blood began to flow again and the mists in our minds began to evaporate. We paid no attention to the many flightless birds gathered around us to hunt the fish we had attracted. If one of them accidentally pricked our bellies, we could laugh about it because we were in good spirits and were well rested. We finally felt somewhat human again.

VIII

We knew only the future and had no knowledge of the present.

When we were on a boat again, we saw Mars shining low above the horizon. We sailed down the long river and it must be said that conditions had become more pleasant. The air smelled of the fruit we had brought with us. On board were some paintings by Turner, Constable and some nice unknown artists. We also had with us a 2700-year-old royal tomb from a mysterious civilization. A tiger and a lion laid on the deck, snoozing comfortably. At night it was so cold that we shivered more loudly than the stork sitting on the mast. A head with chubby cheeks hung in a tree on the deck and kept on naming peculiar trees for days: “There is a witch tree in Sint Anthonis, where according to folklore, witches came to celebrate the Sabbath. Hungarian folklore describes the égig érő fa as a tree whose crown reaches to the sky. The cotton tree in Sierra Leone is an important symbol of freedom ...”

IX

The monumental mountain sculpture and the theater that its inhabitants performed there for us.

We were in good spirits for the next few days, even though the river was roaring like a thousand beehives. It also began to stink again and many torso-less heads floating by wanted to tell us their life stories. We didn’t listen.

The area was less muddy and rocky walls with ochre-colored bear markings threatened to damage our boat. The rocks had been carved gradually by human hands – we think for agricultural-technical reasons, but we did not exclude an aesthetic appearance. We saw a mountain that was completely carved with a stepped appearance all around. On the mountain, a few dozen figures elaborately decked out with costumes of birds of paradise were watching us. They began to perform alternately theater and circus acts; a choir of buried singers sang loudly to us. They sat on colorful carpets that added color to the bare sandstones. One of them sat cross-legged with his head bent and began to speak to us. We listened attentively.

Nothing is happening, 2021

25 x 17,4 cm
ink and colored pencil on paper

X

‘Under a tree laid a shapely, gigantic man, dressed from chest to feet in an extraordinarily skillfully woven tunic of different colors. With one eye he seemed to laugh and with the other to cry.’

(Matthew Paris)

We walked through a dense forest of thin trees and undergrowth. Purplish-orange and pale-yellow leaves alternated with pastel-green and dark-red bushes. There was no path and we walked like slow crawlers on all fours to avoid being hit in the face by swishing branches. The little trees did not bear fruit but sharp thorns. We heard the sounds of wild animals all around but could not see where they were hiding. When we got closer, we had to cover our ears to avoid getting a headache.

As we continued walking along the water’s edge and dark-colored rocks, we saw a foaming waterfall plunge perpendicularly downwards. Everywhere there were large white rocks with a figure

on them here and there. A few of them dived away ashamed when they saw us, but most of them stayed put and looked us straight in the eye. We were reminded of the landscapes of model trains, which also seemed to be frozen in time. One figure held a branch from a silver birch above her head, as if it were a recognizable symbol. Another figure looked up pityingly while a dog seemed to be biting his hand.

Everything was enveloped in a vague blue-black haze.

XI
The ibex

We saw the ibex stand high in the sky when four heads in a bush wanted to tell their life story. When they finished, our hearts shrank like raisins.

XII
How we were actually part of the landscape

After a meal in the grass, everything suddenly became more pleasant. The river had bright-pink and dark-green streaks and the air had taken on a subtle sweet fragrance. We saw stones that glowed like lamps. We walked along a path of crystal to the foot of a mountain. As we approached, we saw that meters of the path had been carved with the stories of the Gilgamesh, the Ramayana and something that we suspected must be a piece from Jason and the Argonauts. There was also a beautiful work by Jan Mostaert hanging in a tree. The afternoon light shone beautifully on the panel and we admired it for a long time.

The wall was steep but we bravely started to climb. Here and there, people and animals stood on the rocks that protruded from the wall. There were books, paintings and precious stones on display as if we were in a natural history museum. The higher we climbed, the smoother the walls became and the rocks of the mountain appeared to consist alternatively of granite, bluestone, limestone, pure diamond and red brick walls. Our phalanges hurt and we had to rest on a flat piece of grass that was growing on a big rock of sandstone. We fell asleep and when we awoke, a dozen figures started to perform a dance in a circle for us. With aching limbs, we looked on lethargically before finally falling asleep for a second time.

The Trail, 2021
25 x 17,4 cm
ink and colored pencil on paper

Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River

Bram Demunter

So far, This has been a major disappointment, 2021
35,1 x 25,2 cm - ink and colored pencil on paper

I

Comment nous commençâmes notre voyage et vîmes que les vagues roulantes ne pouvaient dépasser la terre (même en se battant de toutes leurs forces).

Le soleil avait atteint son point le plus bas et une ombre vert foncé tombait sur les dunes. Nous vîmes Vénus déjà briller avec clarté. Entre les laitérons des champs, les buglosses officinales et les sénéçons de Mazamet, alors que nous nous frayions un chemin vers la mer, des chiens sauvages, des lions et des oiseaux de paradis sans pattes nous entourèrent. Le sable heurtait vigoureusement nos visages. Nous grimpâmes en silence dans nos embarcations et commençâmes à naviguer.

II

Le rêve d’Oblomov (tiré d’Oblomov de Gontcharov)

Où sommes-nous ? À quel endroit terrestre sacré le rêve d’Oblomov nous a-t-il menés ? Quelle région délicieuse ! Certes, on n’y trouve ni la mer, ni de hautes montagnes ou de profonds gouffres, ni des forêts romantiques, rien n’y est formidable, sauvage ou sombre. Pourquoi donc un tableau sauvage ou grandiose ? La mer, par exemple ? Nous n’en avons point besoin. Elle rend l’homme mélancolique, la regarder fait monter les larmes. On se sent si petit face à cette masse d’eau infinie, le regard ne trouve aucun repos, cette masse d’eau infinie, le regard ne trouve aucun repos, cette monotonie infinie fatigue. Le rugissement des ressacs n’est pas doux à l’oreille. Depuis le début du monde, les vagues chantent toujours la même mélodie incompréhensible et sombre ; à travers elle, on entend la même lamentation, la même complainte que celle d’une créature torturée, les mêmes cris perçants d’une voix en colère. Les

oiseaux n’y gazouillent plus. Les mouettes taiseuses flottent comme des condamnées par-dessus plage et eau.

Le mugissement d’un animal sauvage est impuissant face au grondement de la mer, la voix humaine sombre dans le néant et l’être humain est petit et faible et disparaît dans cette scène grandiose. C’est sans doute la raison pour laquelle regarder la mer est si douloureux pour lui.

Non, nous ne voulons rien savoir de la mer ! Même quand elle est calme et sereine, elle n’éveille pas des sentiments agréables : l’homme voit toujours, dans la houle à peine décelable, la puissance invincible assoupie qui soudain peut écorcher si odieusement sa fierté et enterrer si profondément son œuvre et ses efforts.

Les montagnes et les gouffres ne sont pas non plus faits pour rendre les gens heureux. Ils sont effrayants et menaçants comme les crocs et les griffes d’une bête incroyable ; ils nous rappellent à notre faiblesse et nous emplissent de peur de la vie. Au-dessus de ces montagnes et gouffres, le ciel paraît si lointain qu’il semble se distancer de l’humanité.

Not a duck in sight, 2021
20,3 x 17 cm
ink and colored pencil on paper

III
Comment nous bravâmes la tempête furieuse et vîmes un
personnage se tenir devant une montagne d’eau.

D’un sommeil profond nous fûmes réveillés par des coups de tonnerre détonants. Nous vîmes une montagne d’eau arriver vers nous, menaçante et épaisse. Elle nous regarda telle une sculpture azur au sommet de mousse vernie. Sur un rocher devant la vague se trouvait un personnage sombre aux joues rêches et endurcies qui soufflait. De grandes buglosses officinales dansaient autour des vagues jusqu’à la montagne d’eau. Sans demander, le personnage commença à se plaindre de son sort sur le rocher, nous ne pouvions comprendre ce qu’il disait à cause des cris du vent. Finalement, la vague recouvrit le rocher et poussa notre embarcation en avant à toute vitesse.

IV
The very deep did rot: O Christ!
That ever this should be!
Yea, slimy things did crawl with legs
Upon the slimy sea
(Coleridge)

Après quelques jours en haute mer, nos peaux étaient affaiblies et douloureusement déchirées par le vent et le sel. Nous ramâmes laborieusement vers une étroite baie plus calme de la mer mais d’autant plus enveloppée de tristesse.

L’eau et la terre commencèrent à se mélanger et des plantes et herbes visqueuses dépassèrent de la surface de l’eau. Rien qui soit digne d’être mentionné ne poussait, à l’exception de quelques loches et poissons à moitié poilus. Il nous fallut poursuivre à pied. Il semblerait que Glaucos, après avoir ingéré des herbes magiques, reçut la vie éternelle, mais dut en échange vivre dans les profondeurs boueuses de la mer. « Celui qui l’aperçoit ne reconnaîtra pas aisément son apparence d’origine, car ses membres ont été brisés et de toutes sortes de manières mutilées par les vagues, et d’étranges objets ont élu résidence sur son corps : coquillages, algues marines fossilisées. Il ressemble plus au premier animal venu qu’à ce qu’il était autrefois. »

Nous attachâmes notre embarcation à un demi-saule étêté contre lequel se trouvaient des anguilles mortes. Nous marchâmes à travers les marais ternes. Nous claquâmes des dents, les yeux vides et les mâchoires grises, certains pleurèrent. Dans l’air flou et noir, nous

pûmes voir deux étoiles rouges telles des mâchoires rougissantes. Une pluie lourde et gelée alternait avec une grêle dense et de la neige. Plus que tout, les vapeurs et l’eau empestaient d’odeurs d’habitants marins vivants et morts.

V

La nature est vivante, une œuvre d’art est morte, c’est pourquoi une œuvre d’art vaut mieux que la nature.

Alligators, crocodiles et gavials sont un groupe très divers et non, comme le voudrait le cliché, des fossiles vivants. Ils font partie d’un groupe très ancien, plus ancien que les dinosaures, ayant évolué et adopté de nombreuses formes différentes. Les sphénosuchiens ont privilégié les formes terrestres très gracieuses telles que les lévriers. Les métriorhynchoïdes avaient des pattes avant en forme de pagaies et une queue ressemblant à celle de poissons modernes. Il y avait des types végétariens et des alligators à bec.

VI

Comment nous avons été le témoin d’un combat terrible et échappé furtivement à des problèmes encore plus nombreux.

Lorsque l’aube arriva, nous passions devant un petit village, qui ne comptait pas plus de quelques cabanes placées en cercle les unes en face des autres. Au milieu se trouvaient trois mares d’eau noire bouillante dans lesquelles des dizaines de poissons nageaient sauvagement. À l’image des poissons nageant en tous sens et des vagues se cognant en ressacs, une quinzaine de personnes entraient en collision les unes contre les autres. Elles arrivaient deux par deux, (la tête la première !), criant à gorge déployée pour se heurter comme le font les cerfs. Alors que nous regardions, tendus, elles s’attrapèrent par les cheveux et s’envoyèrent dans la boue tiède. Elles se frappaient non seulement avec la tête et les poings mais aussi avec leur ventre ou les pieds en avant.

Nous décidâmes de ne pas intervenir, car nous venions de nous réchauffer quelque peu, et nous continuâmes à marcher le long des bassins d’eau humides des marécages, traçant une large courbe autour des mares.

VII

**La petite mare /
L’alligator préhistorique avait-il quand même le sang chaud ?**

Allongés dans une petite mare, nous réchauffâmes nos muscles froids. Le sang commença à circuler à nouveau et les voiles dans nos esprits à se dissiper. Nous n’avions que faire des nombreux oiseaux coureurs qui nous entouraient pour chasser les poissons attirés par notre présence. Si l’un d’entre eux nous piquait au ventre par erreur, nous en riions car nous étions reposés et d’humeur joyeuse. Nous nous sentions enfin à nouveau un peu humain

I finally found enough, 2021
24,9 x 17,2 cm
ink and colored pencil on paper

VIII

Nous ne connaissons que l'avenir et ne savions rien du présent.

Alors que nous étions à nouveau sur une embarcation, nous vîmes Mars briller à faible hauteur à l'horizon. Nous naviguâmes sur la longue rivière, et il faut dire que les conditions étaient devenues plus agréables. L'air sentait le fruit que nous avions emporté et à bord se trouvaient quelques tableaux de Turner, Constable et d'autres sympathiques artistes inconnus. Nous voyagions aussi avec une tombe royale d'un peuple mystérieux, vieille de 2700 ans. Un tigre et un lion sommeillaient doucement sur le pont. La nuit, il faisait si froid que nous claquions des dents plus fort que la cigogne sur le mât. Une tête aux larges mâchoires pendait dans un arbre sur le pont et évoquait des jours durant et sans interruption des arbres remarquables : « Un arbre à sorcière se trouve à Saint-Antoine, où selon le folklore, les sorcières se retrouvaient pour le sabbat. En Hongrie, le folklore dit que l'égig érő fa est un arbre dont la couronne arrive jusqu'au ciel. L'arbre à coton en Sierra Leone est un important symbole de liberté. ... »

Igneous Rock, 2021
25 x 15 cm
ink and colored pencil on paper

Mountain, 2021
23 x 13,1 cm
ink and colored pencil on paper

IX

La sculpture de montagne monumentale et le théâtre que ses habitants y ont joué pour nous.

Notre humeur resta bonne les jours suivants, bien que la rivière grondât comme mille ruches d'abeilles. Elle commença à nouveau à puer et les nombreux visages sans corps que nous croisions voulaient nous raconter leur histoire, nous n'écoutions pas.

La région était moins boueuse et des parois rocheuses aux dessins d'ours couleur ocre menaçaient d'abîmer notre embarcation. Les rochers étaient taillés en forme d'escaliers par des mains humaines, pour des raisons techniques d'agriculture, pensions-nous, mais sans exclure une qualité esthétique. Nous vîmes une montagne entièrement découpée de ce qui ressemblait à des marches. Sur la montagne, quelques dizaines de personnages portant de généreux costumes d'oiseaux de paradis nous regardaient. Pêle-mêle, ils

commencèrent à jouer des rôles de théâtre et de cirque ; un chœur de chanteurs enterrés chantait à tue-tête dans notre direction. Ils étaient assis sur des tapis hauts en couleurs qui apportaient de l'éclat à la pierre calcaire nue. L'un d'entre eux était assis les jambes croisées, la tête inclinée, et commença à nous parler. Nous écoutâmes attentivement.

Ants, 2021
23,7 x 17,6 cm
ink and colored pencil on paper

X
« Sous un arbre se trouvait un homme géant, bien formé, vêtu de la poitrine aux pieds d'une incroyable tunique tissée brillante aux multiples couleurs. Il semblait rire d'un œil et pleurer de l'autre. » (Matthew Paris)

Nous marchions dans une forêt dense d'arbres fins et de fourrés. Des feuilles orange et jaune terne aux reflets violets alternaient avec des buissons vert-blanc et rouge foncé. Il n'y avait pas de sentier, et nous avançons lentement à quatre pattes pour ne pas être fouettés

au visage par des branches. Aux arbres pendaient non pas des fruits, mais des épines tranchantes. De tous côtés, nous entendions des animaux sauvages sans voir où ils se cachaient. Finalement, nous entendîmes aussi une rivière gronder et lorsque nous nous approchâmes, nous dûmes couvrir nos oreilles pour ne pas attraper mal à la tête.

Lorsque nous avançâmes plus loin sur la berge, le long de rochers de couleur sombre, nous vîmes une cascade écumante tomber à la verticale. Partout, il y avait de grands blocs de roche blancs. Sur certains se trouvait un personnage. Quelques-uns plongèrent, honteux, nous voyant arriver, mais la plupart restèrent à leur place et nous fixèrent du regard. Cela nous fit penser aux paysages de trains miniatures qui semblaient figés dans le temps. Un personnage tenait une branche de bouleau argenté au-dessus de sa tête, comme s'il s'agissait d'un symbole reconnaissable. Un autre regardait avec compassion vers le ciel tandis qu'un chien semblait lui mordre la main.

Tout était enveloppé d'un voile bleu-noir flou.

Saltwater Swamp, 2021
25 x 17,3 cm
ink and colored pencil on paper

XI
Le Capricorne

Nous vîmes le capricorne haut dans le ciel lorsque quatre têtes dans un buisson voulurent nous raconter leur histoire de vie. Lorsqu’elles eurent terminé, nos cœurs se serrèrent comme des raisins.

All you need is a rock, 2021
26,4 x 17,2 cm
ink and colored pencil on paper

XII
Comment nous faisons en fait partie du paysage

Après un repas sur l’herbe, tout devint soudain plus agréable. La rivière portait des traces rose fluo et vert foncé, et l’air avait pris une odeur doucement subtile. Nous vîmes des pierres briller telles des lampes. Nous marchâmes sur un sentier de cristal vers le pied d’une montagne. Alors que nous approchions, nous vîmes que

les tronçons de sentier de plusieurs mètres étaient gravés et qu’il s’agissait des histoires de Gilgamesh, Râmâyana et quelque chose qui nous semblait être un extrait de Jason et les Argonautes. Une œuvre magnifique de Jan Mostaert pendait à un arbre, la lumière de l’après-midi brillait joliment sur le tableau et nous l’admirâmes un long moment.

La paroi était abrupte mais nous commençâmes à grimper courageusement. Ici et là, des gens et des animaux se trouvaient sur les petits rochers qui sortaient de la paroi. Des livres, des peintures et des pierres précieuses étaient exposés comme si nous nous trouvions dans un musée d’histoire naturelle. Plus nous grimpions, plus la paroi était lisse et la roche semblait être constituée d’une alternance de granite, de pierre bleue, de pierre calcaire, de diamant pur et de murs maçonnés en brique rouge. Les phalanges de nos doigts étaient douloureuses et nous dûmes nous reposer sur une zone d’herbe plate qui poussait sur un gros rocher de grès. Nous nous endormîmes et à notre réveil, une dizaine de personnages dansa en rond pour nous. Les membres fatigués, nous les regardâmes encore endormis avant de finir par tomber dans le sommeil à nouveau.

**Ancient Alligator
Swimming From The Sea
To The River, 2019 - 2021**

200 x 260 cm - oil on
canvas (2 panels)

Hill Theatre, 2020 - 2021
170 x 200 cm - oil on canvas

Our Silent Ship, 2020 - 2021
170 x 200 cm - oil on canvas

Enclosed Garden Theatre, 2021
200 x 200 cm - oil on canvas

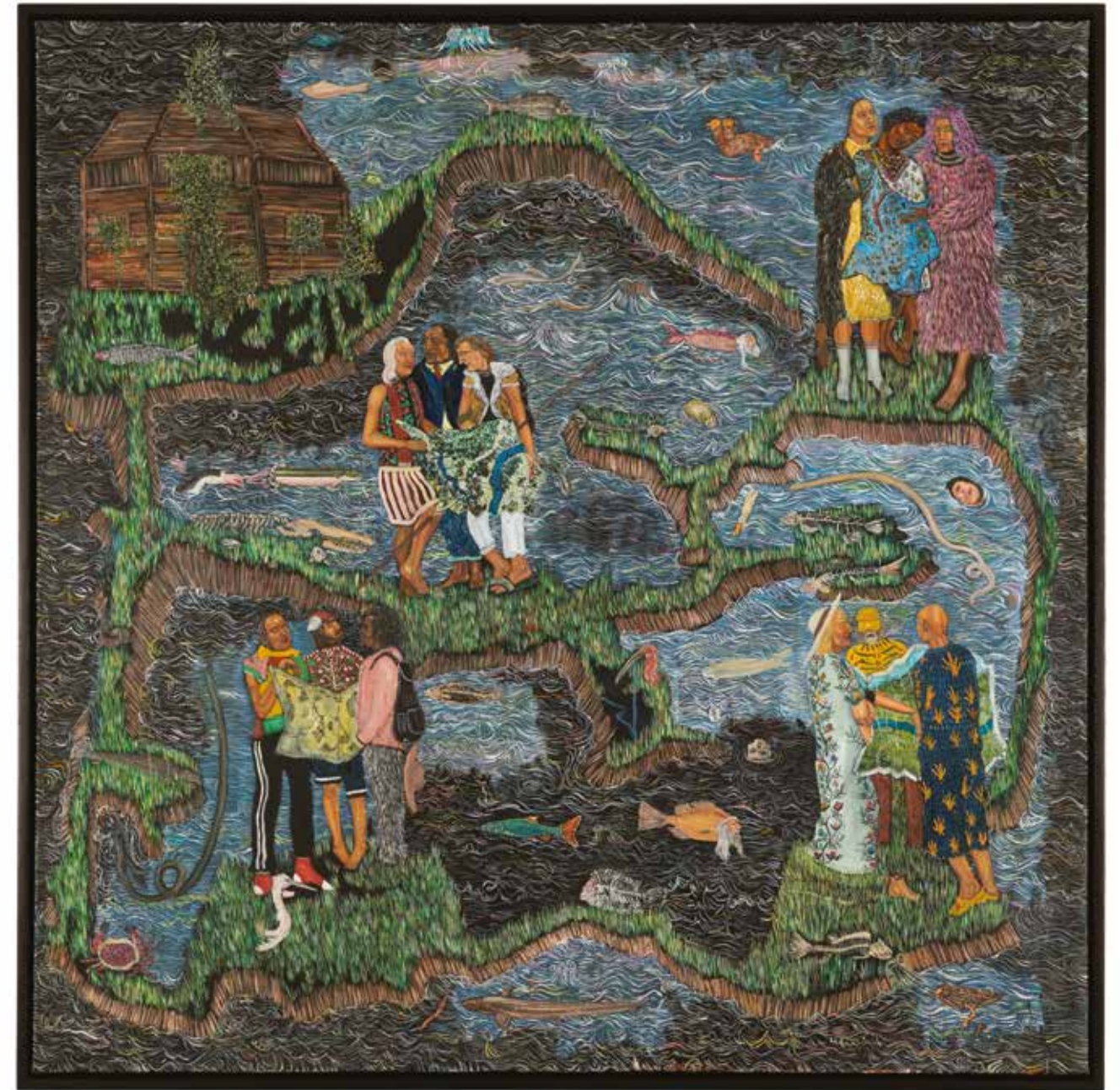

The Wild Onrush of the Waves, 2019 - 2021
179 x 124,5 cm - oil on canvas

The Wet Meadows, 2020 - 2021
110 x 110 cm - oil on canvas

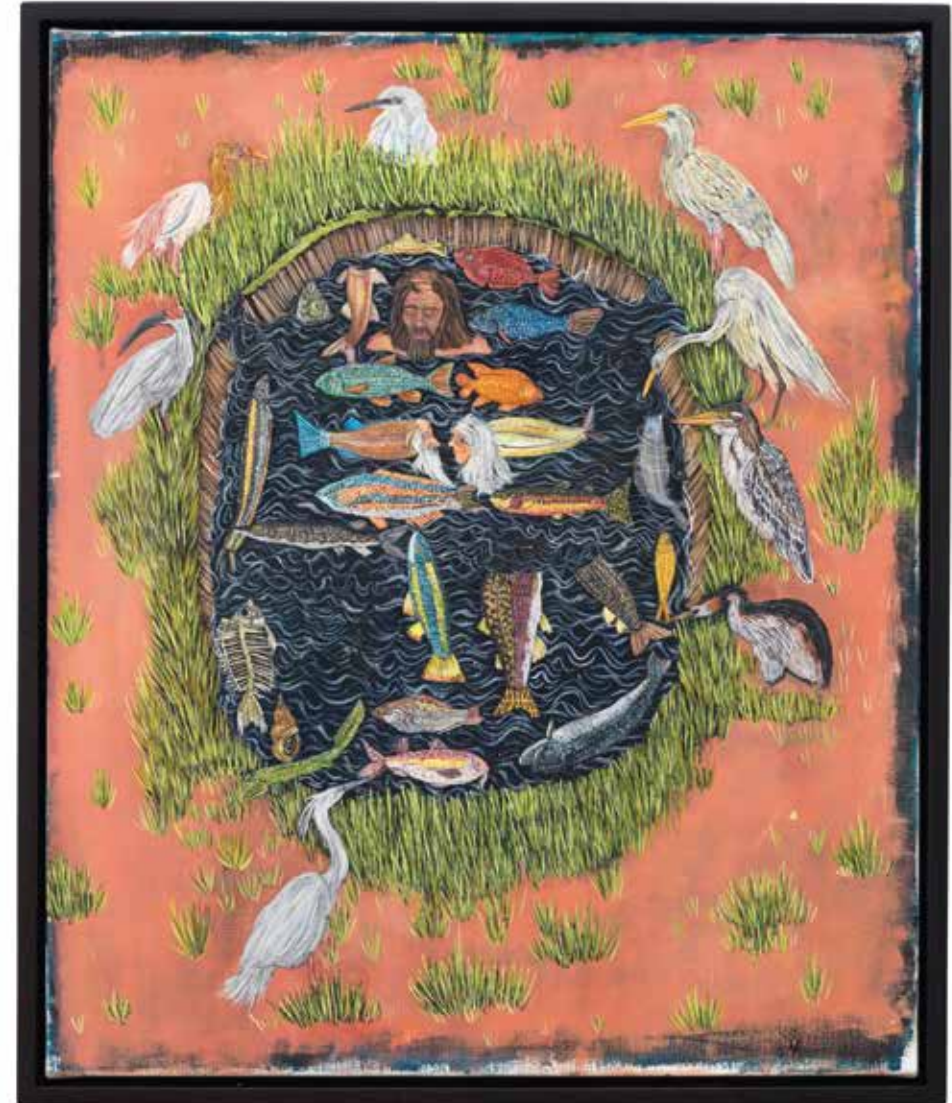

Geology Island, 2021
170 x 200 cm - oil on canvas

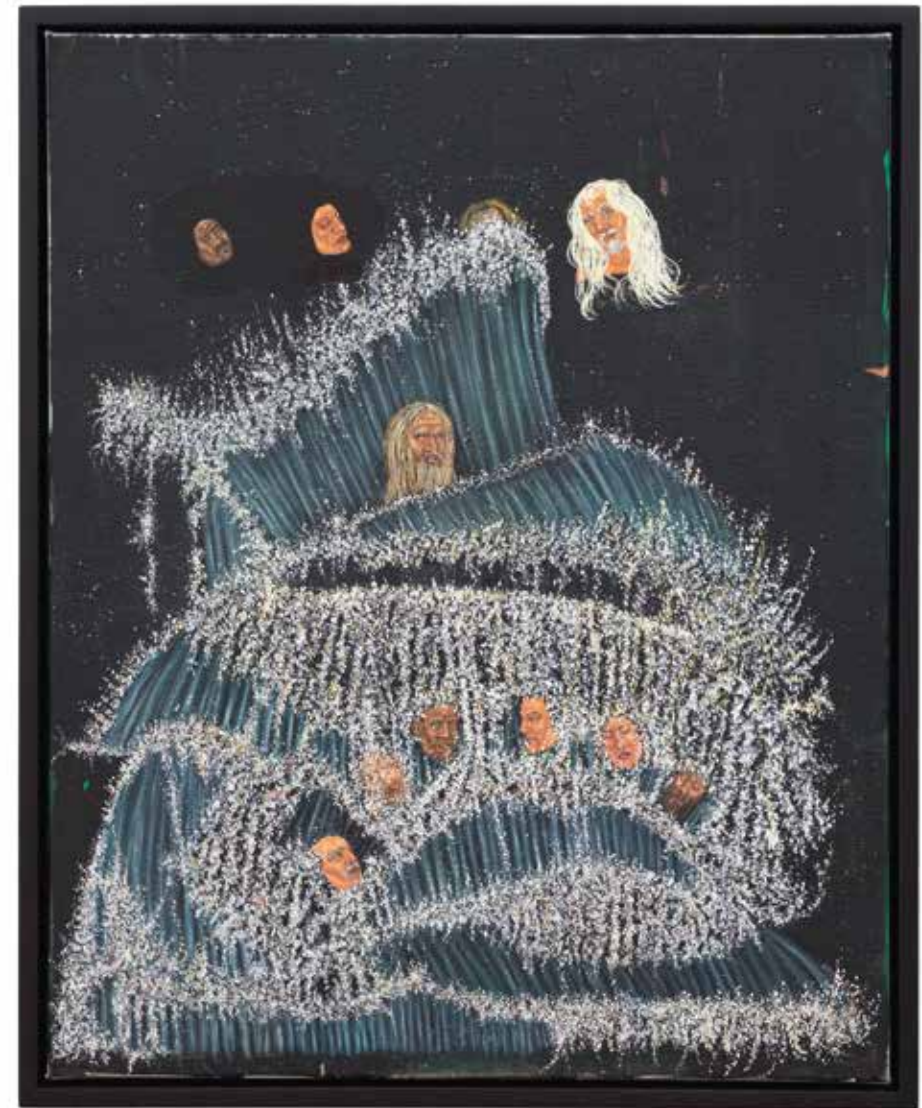

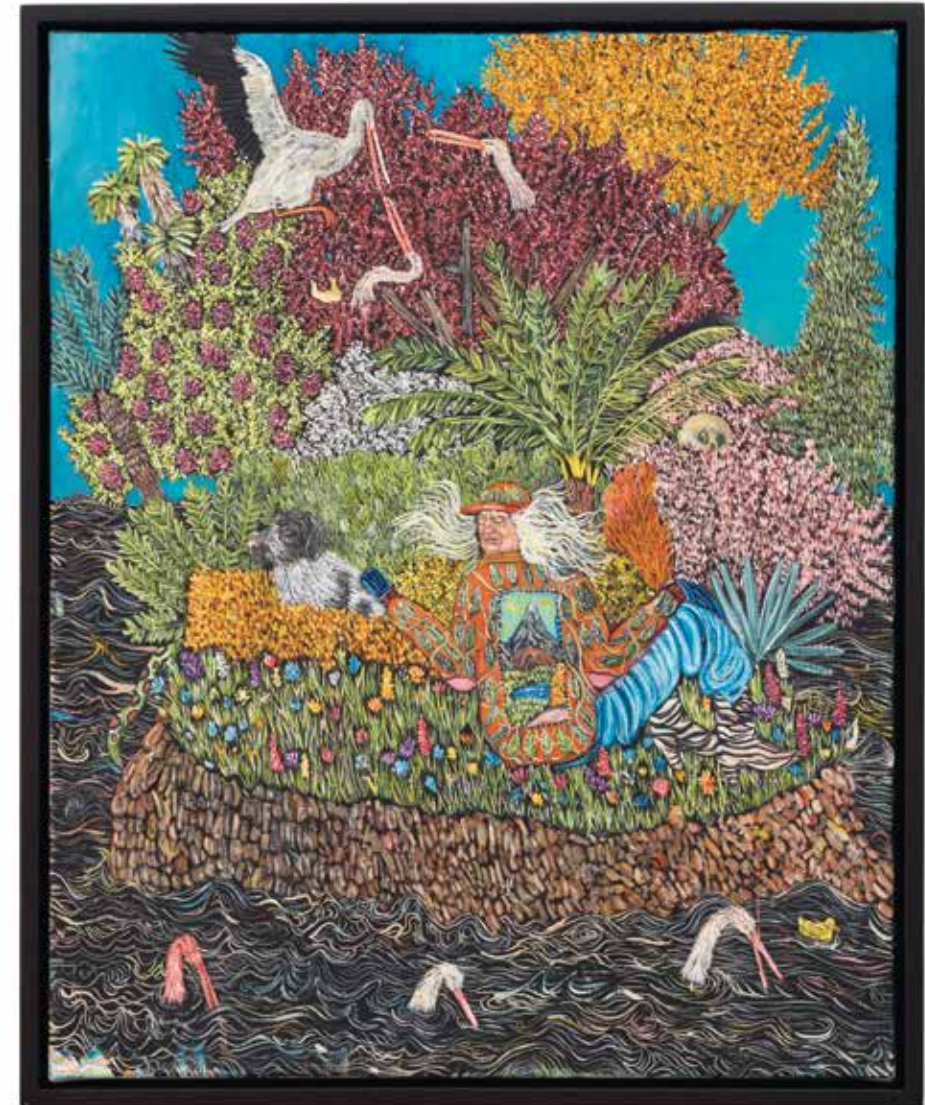

My Time in the Wetlands, 2019 - 2021
60 x 50 cm - oil on canvas

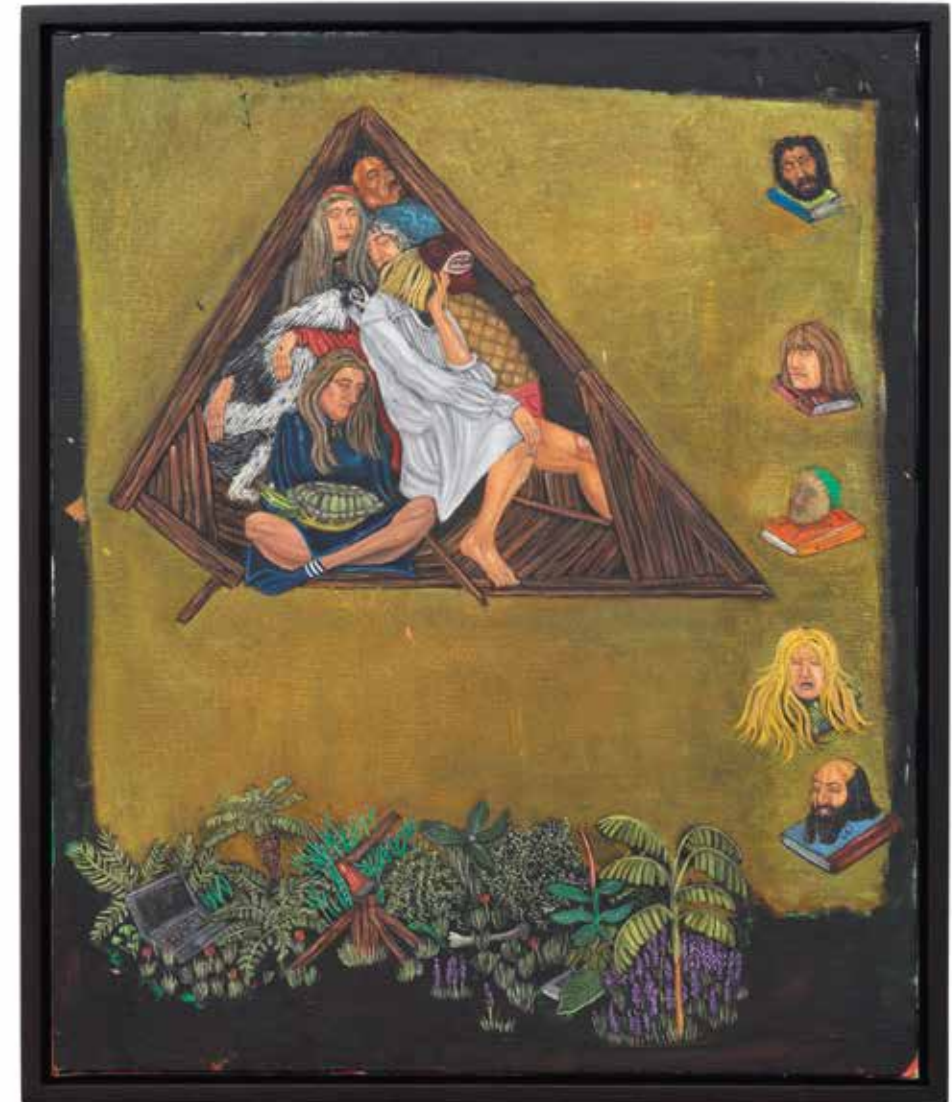
Rogue Wave, 2019 - 2021
60 x 50 cm - oil on canvas

Hotspot Island, 2021
60 x 50 cm - oil on canvas

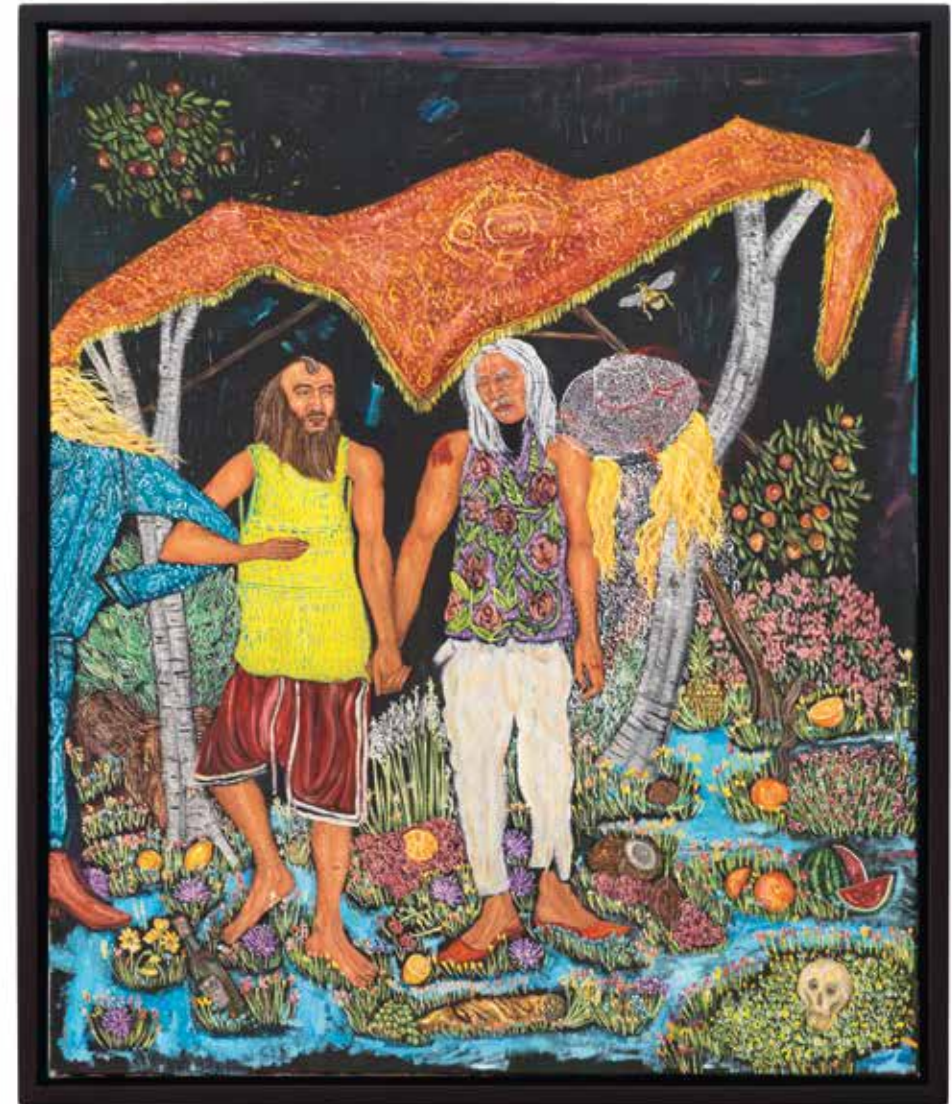

Previous page:
Fight At The Vernal Pools, 2020 - 2021
120 x 200 cm - oil on canvas

Our Short Lives, 2019 - 2021
60 x 50 cm - oil on canvas

Walk In The Floodplain, 2019 - 2021
60 x 50 cm - oil on canvas

Understory, 2021
170 x 200 cm - oil on canvas

Still life with treasures, 2020 - 2021
150 x 150 cm - oil on canvas

Moving House, 2019 - 2020
150 x 150 cm - oil on canvas

Cactus Garden, 2021
110 x 111 cm - oil on canvas

BRAM DEMUNTER

°1993 in Kortrijk, Belgium
Lives and works in Temse.

SOLO EXHIBITIONS

- 2021
Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River, Tim Van Laere Gallery, Antwerp, BE
- 2019
Heart Of An Old Crocodile Exploding Over A Small Town, Temporary Gallery, Cologne, DE

GROUP EXHIBITIONS

- 2022
Swim The Mountain Climb The Sea, Tim Van Laere Gallery, Antwerp, BE
- 2021
Regenerate, WIELS, Brussels, BE
Watou Arts Festival, Poperinge, BE
A Butterfly's Scream, PAK, Beernem, BE
- 2020
Enjoy and Take Care!, Tim Van Laere Gallery, Antwerp, BE
- 2019
Live Forever, Tim Van Laere Gallery, Antwerp, BE
When You Say We Belong to the Light We Belong to the Thunder, Tallinn Photomonth contemporary art biennial, Tallinn, EE
- 2018
CHARIVARI, Church of our Lady of Pamele, Oudenaarde, BE
Karma, Kristof De Clercq gallery, Ghent, BE

- 2017
Trust in the unexpected, The Governor's Mansion, Ghent, BE

Visionary History, KU Leuven Faculty of Law, Leuven, BE
Extra Citizen, Extra City, Antwerp, BE
Faces, PAK & Museum Dr. Guislain, Psychiatric Center Sint-Amandus, Beernem, BE

- 2016
The proof in the pudding is in the eating, Kusseneers Gallery, Brussels, BE
D.ART, Artenova, Mechelen, BE

- 2015
5 Points of Connection, Backlit Gallery, Nottingham, UK
Jan Naikensprijs exhibition, Kunstpodium T, Tilburg, NL

PUBLIC COLLECTIONS

Museum M, Collection Flemish Community, BE
Nassima Landau Art Foundation, Tel Aviv, IL

BRAM DEMUNTER

Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River

2 September - 9 October, 2021

TIM VAN LAERE GALLERY

BRAM DEMUNTER

Ancient Alligator Swimming from the Sea to the River

2 September - 9 October 2021

The gallery wishes to thank

Bram Demunter,

Elke Segers, Dimitri Boenkske Riemis,

Katrien Loret, Antonius Theelen, Marie Janssen,

Micha Pycke, Albane Paret,

Scheck Art Logistics,

Tom Van Camp and Kristof Vande Walle

Artworks: © Bram Demunter, 2021

Photography: Tim Van Laere Gallery

Print: Graphius, Ghent

Text: Bram Demunter, Katrien Loret

Courtesy Tim Van Laere Gallery, Antwerp

© Tim Van Laere Gallery

©Tim Van Laere Books

ISBN: 978-9-46400-411-3

NUR: 644

Tim Van Loane Gallery